

~~Poems~~

on motion and emotions

- *Inledning*

I - III *Gestaltning*

X *Förlopp*

O *Avslut, om ~~Poems~~ on motion and emotions som titel och arbetstitel*

—

Nätterna

Om natten är jag fri. Jag ligger i min säng och tänker stora tankar. Jag är ett geni. Jag fantiserar om dagen. Då ska jag göra det och det. Jag tänker mig hur kroppen känns lätt och utför olika saker i en självklarhet. Jag föreställer mig att imorgon så faller allt på plats. Jag ler för mig själv. Eller så sover jag, en annan frist

Dagarna

Dagarna överrumplar mig. De kommer med det jag glömmer när solen går ned

Andra nätter

Andra nätter river jag mig i stycken

Somliga dagar

Somliga dagar duckar jag och klarar mig

Somliga dagar har vingar

Somliga dagar är en tid som ska komma

1

det började med ett fall
det här fallet fortsätter
och fortsätter

i mitt huvud
är det glasklart
jag har en tydlig tanke
om vad jag ska göra
jag har en tydlig form
i mitt huvud
jag skulle kunna skära ut min tanke
ur luften
ge dig den skärvan
säga att här är den
men när jag skär ut den där skärvan
ur luften
inser jag
att den är så väldigt liten
att luften är så
tunn
och glider ur mina fingrar
ungefär som
sand
sanden ligger
där
på marken
och utgör en
strand
jag tar upp en bit strand i näven
tänker nu håller jag i den
men den bara
glider
genom
handen

faller
mot
marken

det ligger sandkorn här och var
det ena sandkornet
kan
aldrig
någonsin
bli en strand
ensamt
när jag håller en liten bit av stranden i min hand
känns den helt värdelös
jag slänger bort min näve sand
den faller
och landar
blir ingenting
mer än en del
av en strand

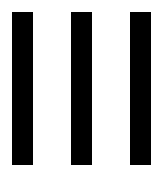
den där skärvan
som är så tydlig
men som så fort jag
närmar mig
tappar mening
den faller
och faller
och faller

||

jag tar ett kliv ut från ett hopptorn
det går snabbt och det gör ont
jag måste göra om proceduren tre gånger för att det ska bli perfekt
vattenytan är hård
inför tredje hoppet har rädslan vuxit sig enorm
jag tänker mig att armar och ben går av
jag tänker mig att jag sjunker
jag tänker att det kan vara skönt

ytan som ett streck som skiljer luften från vattnet
vattnet som ett långsamt tillstånd
vattnet som ett annat liv fyllt med liv
och död
kroppen fallande, sjunkande
samma men helt skild rörelse
jag har hört att Eurydike blev kvar under
ytan
med vilje

lär mig förstå
skillnaden mellan att
falla
och
att
sjunka

En ung kvinna dras upp ur floden Seine under sent 1800-tal. Hennes ansikte blir föremål för en dödsmask som kommer att sättas upp i många franska konstnärshem. Den unga kvinnan är okänd. Det antas att hon begått självmord då kroppen inte märkts av våld. Kan ett fall, ett sjunkande, verkligen vara befriat från

att sedan också ta hennes ansikte

Idag återfinns den okända kvinnans ansiktsavtryck på livräddar-dockor som snabbt sjunker till botten.
Hon ler svalt men saknar armar och ben. Hennes kropp förblir en tung sjunkande klump.

I ett klipp i VALIE EXPORTs video *Syntagma* (1983) ser man EXPORT gömma sig bakom sina händer.¹ Snart avlägsnar hon händerna från det skylda ansiktet, tittar stilla upp från sin gömma. Hennes blick är röken från en brand.

I efterföljande sekvens vidrör, klappar, smeker konstnären en projektion av sig själv i ansiktet. Först med den egna handen, sedan med en konstgjord hand som hon håller i sin. Hennes ansikte fylls med en lättnad. Som om protesens beröring lindrar en invärtes fantomsmärta.

¹ VALIE EXPORT, *Syntagma* (1983) http://ubu.com/film/export_syntagma.html

det finns händer
och det finns händer
det finns händer som riskerar att

kvar står händer som åtrås
för att de fortsätter åtrås
för att de inte behöver riskera att

jag hatar egentligen att åtrå de händerna
drömmer om nya dagar
när fysikens lagar ska träda i kraft

visst sa jag att drunknardockan saknar armar och ben
att hon är en tung klump
att hon påminner om en byst
stympade lemmar, orörlig, men
ack
så
stoisk

drunknardoockan
som ska rädda alla
trots att
hon själv
redan dött

Valie Export skriver i sitt manifest

[...] they dealt with the subject of life, with the problem of emotional life adding only their own accounts, answers and solutions. now we must make our own assertions. we must destroy all these notions of love, faith, family, motherhood, companionship, which were not created by us and thus replace them with new ones in accordance with our sensibility, with our wishes.²

² Valie Export, "Woman's Art Manifesto", i *Theories and Documents of Contemporary Art: A Sourcebook of Artists Writings*, övers. Resina Haslinger, red. Kristine Stiles och Peter Selz (Berkeley: University of California Press, 2012) 870

när fallet pågått tillräckligt länge kommer fallkraften
bli
ett
med
kroppen

änglar befriade ur marmor
tänker på bysten
ibland känns kroppen som en
det är ingen frisläppt ängel
det är leda, när tid fortgår och bysten
står stilla

långtans vingar, i handen håller jag en såg
ett taggigt flin

Eva Hesse skriver i sin dagbok. Hon är 19 år och går på konstskola.

The more I see of life, day to day experiences, the more dissatisfied I am with conditions and myself. I know so little how can I really paint or just paint. What am I painting? What do I have to say that's worthwhile, and if I spend all my time saying and feeling when will I learn more which in turn will be told. It's like memoirs, without a previous life.³

³ Eva Hesse, *Diaries*, red. Barry Rosen och Tamara Bloomberg (New Haven: Hauser & Wirth Publisher, 2016) 45

hur långt sträcker sig armar
hur stora är händer

sandkorn, stenar, jord
vad spelar det för roll
även om det är

ett vackert gipsstycke

det ligger spadar i vattenbrynet

drömmer om en uppkrattad strand
sandkorn i perfekta rader
vilken underbar solnedgång det skulle bli
allt i sin ordning
det är ett enormt arbete
det är en skenbild
stranden är så stor
gräver ett hål

du fick mig
i samma monotona rörelse
under alla de år då vi levat
snart är det min tur
att penetrera dig
med min spade
jag vill bli kvitt,
men det tar tid
att gräva en grav

I en utgrävd siluett i jorden lägger Ana Mendieta sin kropp. Hon smälter samman med jorden och jag förstår med min kropp. Jag vill skaka om de som inte

vems är den här graven jag gräver
din eller min
vem ska läggas i den
är bysten en grav
är kroppen en grav

Varför talar jag om döden helt plötsligt?

Ur Moyra Daveys manus *Hemlock Forest*, I

“I’m piecing together fragments because I don’t yet have a subject.”⁴

⁴ Moyra Davey, *Les Goddesses Hemlock Forest*, red. Karen Kelly och Barbara Schröder (Bergen: Bergen Kunsthall, 2017), 98

When Mary Wollstonecraft visited Sweden and Norway in 1795, she drank the landscape. Its beauty was a tonic to her depression and sadness, and she bore witness in her letters to restorative effects of the rugged coastline, the giant trees, and the marvels of sunlight.

The love of her life, her soul mate, and the father of her small child had moved on. He was doing his best to get rid of her, and her desperation over unanswered letters sent from abroad is conveyed in no uncertain terms. At the conclusion of the voyage by land and sea, after experiencing “the effusions of a sensibility wounded almost to madness,” Mary tried to end her life. She was rescued from drowning, and then, while convalescing, proceeded to craft the letters into what would become her best-selling work, *Letters Written during a Short Residence in Sweden, Norway and Denmark*. At this point, she was also in a new relationship with William Godwin, who offered this advice to Mary: “A disappointed woman should try to construct happiness ‘out of a set of materials within [her] reach.’⁵

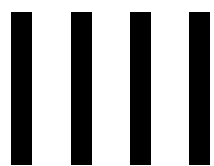
⁵ Ibid., 104

en
besviken
kvinna
skall
finna
sin
lycka
ditom
hennes
kropp
når⁶

paradoxal
hjärtskärande
sanning
skrattar
och gråter
samtidigt
kallsupen -
kanske
mitt mest
potenta
material

lägger mig ned

⁶ Fritt översatt av undertecknad ur Ibid., 104

Sedan:

nattens klara luft
hänger sig kvar
in på dagen

slänger snäckskal i luften
lägger snäckskal över ögonen
lägger mig ner
hänger i luften
flygplan flyger över mig
i ängelns kropp på stranden
ljudet från en fågel avlägsnar sig
liksom flygplanets
traktorns motor skär genom natten
reser mig upp

kanske kan jag vara en fallande byst
kanske kan jag skratta när allt går i tusen bitar

X

Med mina verk vill jag göra känslor och affekter fysiska, låta dem existera utanför den egna kroppen. Det började omedvetet. För några år sedan låg det en dag en kropp i ett hörn av min ateljé. Skulpterad i hönsnät låg den halvt ihopkrupen på sidan, med huvudet lutat mot ena armen och ansiktet riktat mot marken. På huvudet en trasslig röd peruk. En flick-kvinna klädd i rosa hängselbyxor av jeans.

Jag tänkte inte mycket mer på kroppen, hon låg där. Några veckor senare, efter ett ateljésamtal med min dåvarande professor Lisa Tan förstod jag att kroppen på golvet hade historia i sig. Jag undrade om hon låg där för att hon gett upp, om hon sov, om hon var död. Om allt detta var samma. Självvalt? Ibland tänkte jag att någon mycket stor människa hade lyft denna flick-kvinna i nackskinnet och sedan från hög höjd släppt. Hon föll ner på mitt golv.

Jag gjorde fler kroppar. Fallna eller fallande kroppar, sådana som skulle falla. Jag satte dem i en statisk rörelse; på väg men fast. Dessa kroppar, installationen av dem, blev mitt kandidatarbete. Jag kallade det *Fallstudier*. I mitt masterarbete har jag fortsatt att undersöka hur fallet kan te sig.

Jag ville iscensätta ett fall. Jag drar mig till den här typen av enkla översättningar. Min inre känsla av ett fallande föreslog ett fysiskt dito. Det var en handling med symbolisk ambition. Förstå min besvikelse när jag insåg att mitt inspelade material av ett fall från ett hopptorn ner i en sjö besatt en banalitet och övertydlighet som å det minsta reflekterade ett känslomässigt tillstånd. Fallet syntes men kunde inte *kännas*.

Videomaterialet var otillräckligt men outhärligt för fortsatta undersökningar. Hopptornet blev en språngbräda och kring dess miljöer har med tiden ett förlopp vuxit fram. Ett förlopp som existerar i fragment. Jag relaterar till ett av de citat jag har med av Moyra Davey i tredje delen av denna text: *I'm piecing together fragments because I don't yet have a subject*. Jag tänker också på textila gobelänger, där ett händelseförlopp låter sig illustreras genom kluster av separata bilder.

Mitt arbete uppenbarar sig i form av kronologier som pågår jämsides med varandra - fallet dekonstrueras och blir till andra rörelser eller stycken: ett sjunkande, grävande, livräddardockans stumma kropp. Samtidigt är tiden i kronologierna splittrad, det är en utdragen statisk rörelse jag talar om - som både pågår och står stilla samtidigt. Kanske en loop som ständigt börjar om.

Ur akter och i de material jag plockar upp på vägen försöker jag hitta spår som kan koppla an till känslor och affekter. Hoppet är en sensation som pågår i ett ögonblick. Det är knappt rädslan hinner med. Armar och ben sprattlar; en kort men intensiv känsla av kontrollförlust uppstår. I sista stund hittar kroppen någon slags styrka för att inte slås sönder av ytan. Jag tänker att det här hoppet, det här fallet som föregår ytan, är ett förlopp på repeat. Och repetitionen förstärker känslorna; gör de till konstanter snarare än ögonblick.

Hito Steyerl tänker sig i texten *In a Free Fall: A thought Experiment on Vertical Perspective* ett helt samhälle som befinner sig i ett fritt fall där det inte längre finns en stabil grund (ground) att socialt, politiskt och filosofiskt landa i. Och att det i detta tillstånd uppstår nya förhållningssätt och förutsättningar:

As you are falling, your sense of orientation may start to play additional tricks on you. The horizon quivers in a maze of collapsing lines and you may lose any sense of above and below, of before and after, of yourself and your boundaries. Pilots have even reported that free fall can trigger a feeling of confusion between the self and the aircraft. While falling, people may sense themselves as being things, while things may sense that they are people. Traditional modes of seeing and feeling are shattered. Any sense of balance is disrupted. Perspectives are twisted and multiplied. New types of visuality arise.⁷

Så kroppen faller, och fortsätter falla, samtidigt som den faktiskt också slår genom ytan. Skillnaden mellan hur kroppen känns i fallet och i vattnet är uppenbart stor. Samtidigt beskriver Steyerl det fria fallet som nästan flytande och viktlöst, egenskaper som direkt relaterar till kroppen under ytan. Och där är jag är nu: sjunkandes. Jag föredrar den utdragna tiden här framför fallets loop. Det är ett sär-skilt tillstånd som jag dessutom finner beskriver känslan av att falla bättre än vad ett faktiskt fall, ett hopp, gör.

I början av det här arbetet tänkte jag mig att tiden under ytan, sjunkandet, var ett annat sätt att tala om sömn och i förlängning om död. Att när fallet äntligen var över skulle vilan få infinna sig. Personligen känner jag ett ordentligt välbehag både av att sova och av att befinna mig under ytan. Jag dröjer mig därför kvar här och snart uppenbarar sig en livräddardocka.

På 1800-talet drogs en drunknad ung kvinna upp ur floden Seine. Enligt historien ska det inte funnits några tecken på att våld begåtts på kroppen, varpå man antog att kvinnan vållat sin egen död. Jag betvivlar att en sådan död är befriad våld och smärta. Jag tänker mig att den här kvinnan kanske var fallande, men valde att sjunka istället. Det paradoxala är att hon aldrig får ro.

Efter att hon dragits upp ur floden bestämmer man sig för att göra en avgjutning av hennes ansikte. Avgjutningen blir en vanligt förekommande dödsmask i franska bohemkretsar. Vi tar oss fram till idag, och dödsmaskens, hennes, ansikte återfinns nu enligt sägen på livräddardockor av olika slag. Man nyttjar hennes ansikte och kropp och hon tillåts aldrig bli sin egen. Kvinnan fortsätter sjunka, eller också: falla.

Drunknardockans form är talande. Det mest uppenbara är kanske armarna, att de är stympade. Benen däremot är sammanväxta med torson och skapar en förlängd bål. Rörelsen är därmed frantagen kroppen. Alternativet till att sjunka är att fortsätta vara stilla. Jag hade en sån här docka ståendes i min ateljé en längre tid; först när jag tagit form på den och gjort en avgjutning i gips insåg jag att den är en slags byst uppbytt av och lämnad till sin egen, orörliga, kropp.

Vem vill vara en evigt stilla byst, lämnad till att sjunka och falla. En enkel gest kan beskriva längtan ifrån dessa statiska rörelser: Kroppen gör en ängel i strandkanten.

⁷ Hito Steyerl, "In Free Fall: A Thought Experiment on Vertical Perspective", *e-flux*, nr 24 (våren/april/2011): kontrollerad 11/06/2019

Ängeln, vingarna, pekar på en lätthet som det fria fallet ändå tycks sakna. För även om fallet, som Steyerl säger, kan te sig flytande så kvarstår det faktum att det är en nedåtgående rörelse. Ängeln däremot, stiger.

Men ängeln är en snårig referens. En konstnär som tidigt var viktig för mig var Francesca Woodman. Innan jag kommit på tanken att läsa fri konst blev jag varse om hennes konstnärskap genom en dokumentär på TV. Vissa av de arbeten jag sedan gjorde på förberedande konstskola skulle kunna referera till Woodman - men ett varnande finger höjdes - jag skulle vara försiktig med verk som undersökte ung kvinnlig identitet.

Denna uppmaning gör sig påmind i Anna-Karin Palms uttalande i katalogen för Moderna Museets retrospektiv på Woodman: Om att vara en ängel. Palm säger "Francesca Woodmans bilder är en ung kvinnas verk. [...] Men den som tror att jag med "en ung kvinnas verk" menar något vekt eller kanske romantiskt, tror sannerligen fel. Det anslående och inspirerande i Woodmans konstnärskap är snarare kraften och uttrycksrikedomen. Den gör mig upprymd, den där kraften."⁸

Hon menar förstås väl, men bakom orden döljer sig en tagg. När hon avvisar attribut som vek och romantisk tar fråntas dessa möjlighet till status eller högre värden. Hon understryker istället ordet kraft.

Jag tror inte att vara vek eller romantisk är oförenligt med att ha kraft. Jag känner snarare sorg över antagandet om kraften som ständigt nödvändig.

Jag reser mig ur ängeln. Inte ligga kvar i henne. Jag tänker på utsikten. Jag tänker på Eva Hesse som skriver sitt tvivel i dagboken, och på Valie Export's manifest som tänder ett hopp om att den egna berättelsen kan bli riktig. Det är två ändar av samma linje, en horisont att falla mot - att teckna fram.

Med tiden har jag förstått att de känslor jag försöker gestalta är de som uppstår under arbetsprocessen. Dessa tu är så tätt sammanbundna att jag inte kan skilja dem ifrån varandra. Här finns ett motstånd som jag inte kan ta mig ifrån. Processens känslolägen blir därför mitt ämne, inte nödvändigtvis för att jag vill; utan för att jag inte kommer längre. Istället försöker jag se vad jag har framför, och bakom, mig.

Stranden är inte bara en vacker plats att vila på. Den är också en utbredd åkerjord på Östgötaslätten som aldrig går i träda. Den måste fortsätta brukas. På min mammas gård har jag hittat enorma verktyg: krattor, spadar och sågar. Jag förstod först inte varför jag tog verktygen till min ateljé - men när jag ser Ana Mendieta's arbete där hon skulpterar fram silhuetter i marken och ibland lägger sin egen kropp i dem klarnar det något. Hon säger "My art is the way I reestablish the bonds that tie me to the universe. It is a return to the maternal source through my earth/body sculptures with which I become at one with the earth"⁹. Det är mot jorden fallet rör sig; där får slutligen liv och död mötas i samma punkt. Verktygen är en länk till jorden.

⁸ Anna-Karin Palm, "Kroppen och berättelserna: Några tankar kring Francesca Woodmans fotografier", *Francesca Woodman: Om att vara en ängel*, red. Anna Tellgren (Stockholm: Moderna Museet, 2015), 21

⁹ Olga Gambari, "Magical body, political body", *Ana Mendieta: She got love*, red. Beatrice Merz, Olga Gambari (Milano: Skira, 2013) 24

De är strävande kropp. Vilans fasta mark ligger vid horisonten och väntar.

O

Den här texten skrevs till en början i form av associativa listor. Jag har sedan tidigare skrivit på samma sätt. Listorna påminner om dikter vilka blivit en metod för att hitta riktning. Dikterna tar mig framåt när arbetet i ateljén står stilla.

En dag bestämde jag mig för att se mina verk som dikt. Jag gjorde det för att underlätta det praktiska arbetet, ett sätt att försöka att undgå de hämmande tvivel som för mig uppstår i genomförandet av ett verk. Jag tänkte mig att de material jag hade var som ord, eller byggstenar. Som flyttas om, byter position, vrider sig, och på så vis skapar meningar eller tankefigurer. Där meningarna i slutändan skapar installationen.

Jag bestämde mig också för att mina verk var dikt av en annan anledning: jag har länge haft svårt att förklara vad mina verk är och vad de gör. Jag har inte känt mig bekväm när jag sagt att jag gestaltar känslor. Jag ville inte tala längre, därför bestämde jag mig för att tro att verkan finns inom verket och inte i beskrivningen av det. Jag relaterar till dikten i min vilja om att mitt arbete ska *läsas genom kroppen*, alltså,

kännas.

~~Poems~~ on motion and emotions är ett arbete som består av flera delar. Det är texten, verken och installationen av dem. Jag vet inte om det fysiska arbetet faktiskt blev dikt, inte heller om den här textens gestaltande del är det. Men det får stå kvar, om än överstruket, då det varit betydande för min process.

